

a jmenování kustodi pečující o sbírky. Prvním a zároveň dlouholetým kustosdem tohoto muzea se stal prof. Karel Rozum. Ten vedl muzeum od roku 1900 až do své smrti v roce 1933. Karel Rozum se stal vlastním tvůrcem muzea a jeho zásluhou muzeum také získalo většinu svých sbírek. Jeho sen o specializované národopisné expozici však skončil už kolem roku 1910 pro nedostatek vhodných prostor. K. Rozum byl vynikajícím znalcem lidových zvyků a architektury, jak nasvědčovala řada jeho kreseb a článků v Zíbrtově Českém lidu, k jehož spolupracovníkům patřil, i skutečnost, že v roce 1908 vybudoval expozici českého lidového zvykosloví v Národopisném muzeu československém v Praze. K. Rozum také ve 20. až počátkem 30. let 20. století zachránil roudnické muzeum před likvidací, takže v roce 1934 bylo obnovené muzeum nazváno jeho jménem. Od roku 1934 pak muzeum vedl prof. J. Dobr, a to až do jeho likvidace kolem roku 1955. Poslední zbytky muzejních sbírek byly odvezeny v roce 1963 do litoměřického okresního muzea. V roce 1999 bylo roudnické muzeum obnoveno. Jubilejní akce roku 2000 byla také první větší akcí tohoto obnoveného muzea, které opět nese jméno prof. K. Rozuma. Osobnost K. Rozuma připomenula i jubilejní výstava, která byla slavnostně otevřena též 9. listopadu 2000. Na ní byly poprvé veřejnosti prezentovány některé fotografie a kresby K. Rozuma z jeho pozůstalosti, kterou muzeum věnoval Rozumův vnuk Dr. Karel Macas. Tato část pozůstalosti navazuje na tu část pozůstalosti, kterou v letech 1956–1964 darovala Rozumova dcera Luběna Macasová národopisnému oddělení Národního muzea v Praze. Doklady z Rozumovy pozůstalosti zde byly dopl-

něny archiváliemi týkajícími se roudnického muzea z fondů Státního okresního archivu Litoměřice se sídlem v Lovosicích. Výstava trvala jeden měsíc do 10. prosince 2000.

Konference i výstava k 100. výročí trvání Podřipského muzea Karla Rozuma v Roudnici nad Labem vhodně připomenula jubileum muzea před rokem obnoveného, a to přestože na konferenci téměř nezazněly referáty připomínající **samo Podřipské muzeum** (až na **příspěvek Jana Štovička**). O něm však zájemce najde dost informací ve Vlastivědném sborníku Podřipsko, vydávaném Společností pro obnovu Podřipského muzea v Roudnici n. L. a nyní samým muzeem ve spolupráci se Společností Podřipského muzea K. Rozuma, v níž se dřívější společnost přeměnila.

Jan Štoviček

O neverbální komunikaci Brno, 20. listopadu 2000

Neverbální komunikaci byl věnován brainstorming (hledání nových nápadů), který se konal 20. listopadu 2000 na půdě Pedagogického centra v Brně. Setkání se uskutečnilo na žádost ředitele Pedagogického centra v Brně, Svatopluka Švarce, a jeho zástupkyně Markéty Jedličkové, kteří jsou řešiteli projektu k právě projednávanému tématu. Diskusi řídil Prof. Josef Smékal z Fakulty sociálních studií Masarykovy Univerzity v Brně.

Cílem tohoto setkání – brainstormingu bylo sestavit nebo alespoň částečně nastínit, jak by měla vypadat metodika ke vzdělávacímu kurzu pro učitele, kteří budou pracovat s dětmi cizinců, kde neexistuje žádný styčný jazyk pro dorozumívání. Domluva je tedy možná pouze

pomocí neverbální komunikace, přes kterou se později dá přejít ke komunikaci slovní.

Existuje zde již určitá zkušenost ze škol v utečeneckých táborech, kde byly pro potřeby komunikace vytvořeny vícejazyčné slovníky. Ale časem se ukázalo, že tato metoda není plně vyhovující. Nesmí se totiž zapomínat ani na situace, kdy se do těchto škol dostanou děti, které jsou bez rodičů, a neznáme tedy ani jejich stáří, zemi, odkud přicházejí, ani náboženskou příslušnost a přece je nutné s nimi navázat nějakým způsobem komunikaci.

Velké problémy mohou nastat také tehdy, je-li psychika dítěte vážně narušena, odmítá jakoukoliv spolupráci s učitelem. Důležité je, podotýkají odborníci z řad psychologů a pedagogů, v takových případech dítě zbavit strachu, protože v mnoha případech ani nevíme, co všechno mohlo prožít, než se dostalo k nám (zážitky z válečného konfliktu, zima, hlad, ztráta jeho nejbližších, atd.).

Odbourat všechny tyto překážky by se mohlo podařit právě formou neverbální komunikace, na kterou by mohla navázat od nejjednodušších výrazů komunikace verbální – ze strany učitele vždy s úsměvem a vlídným tónem, sdělují lingvisté.

Protože však schopnost neverbální komunikace není v řadách učitelů příliš rozvíjena, rozhodlo se v rámci svého projektu právě Pedagogické centrum v Brně pro sestavení kurzů k nácviku tohoto druhu komunikace. Součástí kurzu by také měla být jakási metodologie gest – jaká gesta při komunikaci používat, jaká ne, která vypustit úplně, naučit se některá gesta potlačit, apod. Jak bylo na setkání poznamenáno, zde by bylo velmi výhodné kontaktovat

dramatické oddělení JAMU v Brně, kde už určité zkušenosti jsou ze spolupráce se sluchově postiženými dětmi a nejedná se o dorozumívání pomocí znakové řeči, ale o alternativní formy komunikace.

Nezbytnou součástí kurzu by také měla být znalost určitých pravidel a zvyků u některých etnik, a to hlavně kvůli předcházení situacím, ve kterých by dítě bylo nuceno k něčemu, co jeho kulturní a náboženská příslušnost nedovoluje, nebo dokonce i přísně zakazuje.

Závěrem se většina diskutujících shodla na tom, že pro tento projekt je nezbytné soustředit veškerou dostupnou literaturu k tomuto tématu, kontaktovat odborníky ze zemí, kde už mají zkušenost z tohoto prostředí a hlavně získat podporu v řadách tuzemských odborníků, kteří budou mít zájem a budou ochotni se do tohoto projektu zapojit a spolupracovat tak na přípravě k vytvoření příznivějších podmínek pro lidi, kteří k nám míří z různých končin světa.

Lucie Procházková